

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulovero- lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 90/2012 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- yhteiskunta-asioiden päällikkö Mats Nyman, Akava ry
- johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Ismo Heinström, Eläkesäätiöyhdistys Esy ry

- johtaja Timo Silvola, Finanssialan Keskusliitto
- johtaja Terhi Järvikare, Keskuskauppakamari
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- veroasiantuntija Simo Valtti, Perheyritysten liitto ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammatti-liittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Jukka Ihanus, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- johtaja Minna Helle, Työeläkevakuuttajat TELA ry
- puheenjohtaja Sirkka-Liisa Tarjamo, Valta-kunnalliset eläkeläisjärjestöt VENK ry
- pääekonomisti Minna Punakallio, Veronmaksajain keskusliitto.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Eläketurvakeskus
- valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi tuloverolain säännöksiä vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissästämissopimusten sekä kollektiivisen lisäeläketurvan maksujen vähennysoikeudesta siten, että maksut ovat vähennyskelpoisia vain, jos vanhuuseläkettä tai

pitkäaikaissästämissopimukseen perustuvia suorituksia voidaan alkaa maksaa aikaisintaan työntekijän eläkelain mukaisesta lykättyyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavasta iästä.

Tuloverolakiin lisättäisiin lisäksi säännös urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetussa

laissa tarkoitetun urheilijan vapaaehtoisen vakuutuksen maksujen vähennyskelpoisuudesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2013 alusta, ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2013 toimitettavassa verotuksessa.

Eläkevakuutuksiin ja pitkäaikaissäästämissopimuksiin, jotka on otettu ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kollektiiviseen lisäeläkejärjestelyyn sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos verovelvollinen on ollut lisäeläkejärjestelyn piirissä lain tullessa voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä vähäisin lakiteknisin muutoksin.

Hallituksen esitys on osa valtioneuvoston kehyspäätöksessä viime keväänä sovitusta verotusta koskevista toimenpiteistä. Tarkoituksena on tiukentaa vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen ja pitkäaikaissäästämiseen perustuvan vähennysoikeuden ikään liittyviä edellytyksiä nykyisestä. Ikäraja määräytyisi vastedes työntekijän eläkelain mukaisen lykättyyn vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän mukaan. Tällä hetkellä tämä ikä on 68 vuotta. Muutos koskisi myös työnantajan työntekijälleen ottamia vapaaehtoisia yksilöllisiä eläkevakuutuksia sekä kollektiivisen lisäeläketurvan maksujen vähennyskelpoisuutta työntekijän verotuksessa.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna. Sillä poistetaan nykyisiin säännöksiin sisältyvä kannustin siirtyä ennaikaisesti eläkkeelle. Esitys tukee näin hallituksen yleisiä työuran pidentämistavoitteita. Esitys on myös johdonmukainen jatko aiemmille vapaaehtoista eläkesäästämistä koskeville uudistuksille, joissa verotuksen rakenteellisten korjausten lisäksi on korotettu myös vähennysoikeuden perusteena olevaa eläkeikää.

Esityksessä on otettu lisäksi asianmukaisesti huomioon eläkesäästämisen jo aloittaneiden asema. Uusia säännöksiä ei sovellettaisi takautuvasti, vaan vasta lain voimaantulon jälkeen teh-

tyihin sopimukseen¹ ja kollektiivisiin lisäeläkejärjestelyihin, joiden piiriin verovelvollinen tulee lain voimaantulon jälkeen. Menettely on perusteltu.

Valiokunta toteaa lisäksi selvyuden vuoksi, että ehdotettuja säännöksiä ei sovelleta myöskään sellaisiin vapaamuotoisiin kollektiivisiin lisäeläkejärjestelyihin, joilla työnantaja korvaa työntekijän eläkelain 11 §:n mukaisen rekisteröidyn lisäeläkejärjestelyn lain voimaantulon jälkeen. Rekisteröidyt lisäeläkejärjestelyt on suljettu vuoden 2001 alusta, eikä niiden piiriin ole voinut tulla sen jälkeen uusia työntekijöitä.

Esityksellä ei arvioida olevan suurta fiskaalista vaikutusta, vaikka muutosten oletetaan vähentävän kiinnostusta vapaaehtoiseen eläkevakuutuksiin ja pitkäaikaissäästämissopimuksiin². Verotulojen lisäys jää esityksen perusteluissa esitetyn arvion mukaan vajaaseen 10 milj. euroon. Kysymys on näin ensi sijassa verokannustimien ja yleisten työvoima- ja eläkepoliittisten

¹ Vakuutus katsotaan otetuksi ja pitkäaikaissäästämissopimus tehdyksi, kun vakuutus sopimuksen tai pitkäaikaissäästämissopimuksen mukaisia maksuja on alettu maksaa.

² Näitä sopimuksia on esityksen perusteluiden mukaan nykyisin noin 800 000 säästäjällä. Vähennyksen tehneitä verovelvollisia oli verovuonna 2011 vajaat 439 000 ja verotuksessa vähennettyjen maksujen yhteismäärä 453 milj. euroa.

tavoitteiden yhteensovituksesta, kuten edellä on jo todettu.

Valiokunta ei ota kantaa tässä yhteydessä mahdolliseen tarpeeseen muuttaa tuloverolain 34 §:n säännöstä, kuten asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu. Kysymys koskee niitä edellytyksiä, joiden täytyessä henkivakuutukseen perustuvasta vakuutusmaksusta on veronalaista vain vakuutuksen tuotto. Valtioneuvosto on hyväksynyt kuitenkin esitystä antaessaan asiaa koskevan lausuman, jonka mukaan se aikoo selvittää muutostarpeen kevään 2013 kehyskäsittelyyn mennessä. Esitetyt näkökohdat tulevat siis arvioituiksi tässä yhteydessä.

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa esitykseen myöskään siltä osin kuin lakiin on tarkoitus lisätä säännös yksilöurheilijoiden tapaturma- ja eläketurvan varalta ottamien vapaaehtoisten vakuutusmaksujen vähennysoikeudesta.

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tuloverolain (1535/1992) 54 d §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1741/2009, muutetaan 34 b §:n 1 momentti, 54 d §:n 2 momentti ja 96 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 34 b §:n 1 momentti ja 54 d §:n 2 momentti laissa 1741/2009 ja 96 a §:n 1 momentti laissa 772/2004, sekä lisätään 96 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 772/2004, 1115/2005 ja 1251/2009, uusi 6 momentti, seuraavasti:

34 b § (Uusi)

Eläkevakuutukseen ja pitkäaikaissäästämissopimukseen perustuvan suorituksen verotusta koskevia erityisiä säännöksiä

Jos vakuutukseen perustuva eläke tai pitkäaikaissäästämissopimukseen perustuva suoritus maksetaan lyhyemmässä ajassa kuin 10 vuodes-

Yksityiskohtaiset perustelut

Tuloverolain 34 b §:n 1 momentti. Lainkohta koskee eräitä erityisiä säännöksiä, joita sovelletaan eläkevakuutukseen ja pitkäaikaissäästämissopimukseen perustuvan suorituksen verotuksessa. Pykälän 1 momentissa on viitattu mm. lain 54 d §:n 5 momenttiin, joka on tarkoitus nyt kumota. Valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että 34 b §:n 1 momentissa oleva viittaussäännös poistetaan. Muutettavaksi esitetty uusi lainkohta on todettava myös lain johtolauseessa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (Valiokunnan muutosehdotus).

sa tai lyhyemmässä kuin 54 d §:n 4 momentin 1 kohdan (*poist.*) mukaisessa ajassa taikka jos eläke tai suoritus maksetaan 54 d §:n 2 momentin vastaisesti, maksettu määrä luetaan pääomatuloksi 50 prosentilla korotettuna. Korotusta ei kuitenkaan määrätä siltä osin kuin verovelvollinen osoittaa, että maksuja ei ole vähennetty Suomen verotuksessa.

54 d, 96, 96 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Pentti Kettunen /ps	Osmo Soininvaara /vihr
jäs.	Pertti Hemmilä /kok	Kauko Tuupainen /ps
	Jouko Jääskeläinen /kd	Kari Uotila /vas
	Timo Kalli /kesk	Pia Viitanen /sd
	Sampsa Kataja /kok	Ville Vähämäki /ps
	Anneli Kiljunen /sd	vjäs. Esko Kurvinen /kok
	Markku Rossi /kesk	Mats Nylund /r
	Matti Saarinen /sd	Sirpa Paatero /sd
	Sari Sarkomaa /kok	Antti Rantakangas /kesk
	Jouko Skinnari /sd	Eero Reijonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.